

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»
(назва освітнього компонента)

Спеціальність: **I2 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **«Медицина»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 1**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **I**
Семестр(и): **1-й (осінній) або 2-й (весняний)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **практичні заняття, самостійна робота**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: обсяг знань, достатній для вступу на ОП.

Кафедра/підрозділ: кафедра української мови, психології та педагогіки, пр. Науки, 4, головний корпус, 5 поверх.

Керівник освітнього компонента: доц. Калініченко О. В., ov.kalinichenko@knu.edu.ua
доц. Половинко О.С., os.polovynko@knu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knu.edu.ua/course/view.php?id=1003>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс спрямований на формування й удосконалення комунікативної, мовленнєвої та професійно-мовної компетентності здобувачів, розвиток умінь і навичок фахового та наукового спілкування українською мовою.

МЕТА КУРСУ: є формування високого рівня мовленнєвої та комунікативної компетентності майбутніх медиків як невід'ємної складової їхньої професійної діяльності, засвоєння норм сучасної української літературної мови та правил професійного мовлення, формування вміння ефективно й адекватно використовувати українську мову в усіх видах професійного спілкування (лікар–пацієнт, лікар–лікар, лікар–суспільство), розвиток навичок ділового та наукового письма, ведення медичної документації, підготовка усних і письмових фахових повідомлень, виховання культури слова, мовної толерантності та професійної етики в комунікації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій:

Не передбачено навчальним планом.

Перелік тем практичних занять (30 год.):

1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування лікарів.
2. Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні медиків.
3. Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української медичної термінології.
4. Словники в професійному спілкуванні лікарів. Типи словників, їх функції та роль у підвищенні мовленнєвої культури.
5. Морфологічний аспект медичної професійної мови.
6. Синтаксичний аспект професійної мови медиків.
7. Особливості українського мовленнєвого етикету.
8. Лексико-граматичні характеристики теми «Структура діалогу лікар-пацієнт». Мовленнєвий етикет лікаря .
9. Стилiстичний аспект фахової мови медичних працівників.
10. Науковий стиль у фаховому мовленні лікарів. Структура та види наукового тексту.
11. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.
12. Вимоги до складання та оформлення адміністративно-канцелярських документів.
13. Професійна документація лікарів. Особливості її складання та оформлення.

Перелік тем самостійної роботи (60 год.)

1. Українська мова (за професійним спрямуванням) як навчальна дисципліна.
2. Особливості використання лексичних одиниць у мовленні медиків.
3. Сучасний стан і проблеми української медичної термінології.
4. Типові помилки слововживання у мовленні лікарів.
5. Особливості використання самостійних та службових частин мови в текстах ділових документів.
6. Синтаксичні особливості текстів ділових паперів.
7. Особливості спілкування медичних працівників у різних комунікативних ситуаціях.
8. Усне спілкування у сфері професійної діяльності лікаря.
9. Культура сприймання публічного виступу.
10. Медична професійна мова в історії української літературної мови.
11. Структура та види наукового тексту.
12. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.
13. Стандартизація медичної документації. Культура її оформлення та читання.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: Консультації онлайн за розкладом кафедри з попередньою реєстрацією на корпоративній пошті викладача.

Методи навчання: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; метод проєктів; самоконтроль; виступ на задану тему; стендова доповідь та інші.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних

занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Для освітнього компонента, вивчення якого завершується в поточному семестрі та формою його контролю є залік, середній бал за ПНД викладачем кафедри переводиться у 200-бальну шкалу.

Індивідуальні завдання (ІЗЗ) Індивідуальні завдання студента (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до заліку є відсутність академічної заборгованості.

Оцінка з дисципліни (ОД). ОД=залік. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При відвідуванні відділень клінічної бази обов'язково мати хірургічний костюм, капелюх, медичну маску та змінне взуття. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту. Допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Стечак Г. М. Фахове мовлення лікаря: практикум. Львів: ЛНМУ, 2024. 123 с.
2. Стечак Г. М. Фахове мовлення лікаря: збірник тестових завдань для поточного контролю. Львів: ЛНМУ, 2024. 81 с.

3. Голод Р.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібник. Івано-Франківськ: Видавництво ІФНМУ, 2023. 212 с.
4. Караман С.О. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для ВНЗ. Київ: Літера ЛТД, 2023. 544 с.
5. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник, за програмою МОН. 5-те видання. Київ: Алерта, 2022. 696 с.
6. Шутак Л.Б. Культура усного спілкування медичного працівника: навч. Посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. Чернівці: Видавництво БДМУ, 2021. 177 с.

Допоміжна

1. Гінзбург М. Д. Українська ділова і фахова мова. Київ: ЦУЛ, 2021. 672 с.
2. Ковалів Б. Мистецтво слова: посіб. Київ: «ЦУЛ», 2022. 114 с.
3. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. Київ: «Центр навчальної літератури», 2022. 426 с.
4. Пантелюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення: навч. посіб. Київ: «ЦУЛ», 2020. 224 с.
5. Плотницька І. М. Основи наукового мовлення: навч. посіб. Київ: «Центр навчальної літератури», 2022. 252 с.
6. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. для підготовки до іспитів. Київ: «Центр учбової літератури», 2020. 150 с.
7. Шевчук С.В., Виноградова Ю., Глущик С., Дяк О., Т. Лобода. Український правопис. Нова редакція : навч. посіб. Київ: «Алерта», 2020. 118 с.

Зав. кафедри української мови,
психології та педагогіки

проф. Фоміна Л. В.